63ste Jaargang No. 5246 — DAGBLAD — Woensdag 22 October 1947

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt niet op Zon- en feestdagen. Abonnementsprijs Curaçao en Bonaire ƒ 2.—, Aruba, Suriname en de Bovenwindse Eilanden ƒ 2.50, buitenland ƒ 3.— per maand, bij vooruitbetaling. Advertentieprijs ƒ1.— per cm. kolomlengte.

Uitgave van de Paulus-Drukkerij te Curaçao. Directeur F. J. M. Wijnekus, Hoofdredacteur Ad. Versney. Adres voor directie, redactie en administratie: Conscientiesteeg 27. Postbus no. 80, telefoon Directie en Administratie no. 1550, Redactie no. 1858.

Agent voor Aruba, Oranjestad, J. E. Croes, Nassaustraat 376; voor Aruba, San Nicolas, G. D. Hofstee. Bankiers, Hollandsche Bank Unie, N.V., Maduro & Curiel's Bank, beide te Willemstad, Curaçao, Nederlandse Credietbank N.V., bijkantoor te Venray (Nederland).

Chili en Brazilie verbreken diplomatieke betrekkingen met Rusland

Ramadier roept Franse Nationale Vergadering bijeen

Argentinie vraagt de Verenigde Staten om verkeersmiddelen

DIPLOMATIEKE RELATIES VERBROKEN.

Uit Rio kwam het bericht dat Brazilië officieel de diplomatieke relaties met Rusland heeft verbroken.

Diplomatieke bronnen in Rio meldden dat het verbreken van de relaties met Rusland geen verandering teweeg bracht in de toestand waarin Brazilië reeds lange tijd verkeerde met nadruk werd gewezen naar het feit dat Brazilië gedurende de twee jaren waarin hij in diplomatieke relaties stond met Rusland, noch culturele noch commerciële uitwisselingen met de Sovjet Unie had. Sinds de Russische revolutie van 1917 hervatte Brazilië pas in het jaar 1945 diplomatieke relaties met Rusland.

Aangaande de beide Ambassadeurs werd medegedeeld dat de Braziliaanse, genaamd **Mario Pimentel Brandao**, de meeste tijd had doorgebracht in Stockholm. Dit wegens gezondheidsredenen. De Russische Ambassadeur, **Jacov Suritz** vertoefde slechts één jaar in Brazilië en verliet toen het land naar aanleiding van de opheffing van de communistische partij in dat land.

Het sensationeel bericht wekte onmiddellijk reactie onder de diplomatieke kringen in Rio, die de houding van Brazilië interpreteren als een keerpunt in de Latijnamerikaanse relaties met Rusland en het communisme.

Deze kringen voorspelden dat men kon verwachten, dat andere Amerikaanse landen beïnvloed zouden worden door de beslissing die Brazilië genomen had, tengevolge van de nieuwe bekrachtiging van de Panamerikaanse solidariteit welke werd vastgelegd op de conferentie van Rio de Janeiro te Quitandinha.

Zij voegden eraan toe geen reactie van het staatsdepartement van Amerika te verwachten met het oog op de komende conferentie van de vier Ministers van Buitenlandse Zaken te Londen, op welke conferentie zowel Amerika als Rusland vertegenwoordigers zullen hebben. Deze zelfde kringen voorzagen dat de actie van Brazilië reactie zal ondervinden op de interamerikaanse conferentie welke in Januari te Bogota gehouden zal worden, alwaar het bewapeningsplan van Truman aan discussies onderhevig zal zn. Men was overigens van mening dat Brazilië op de conferentie te Bogotá in een gunstige positie zal verkeren. Vermoedelijk zal aan het hoofd van de Braziliaanse delegatie staan, de bekende ambassadeur en exminister van Buitenlandse Zaken, de heer **Joao Neves Fontoura, die niet alleen** als jurist bekend staat, doch ook als een felle anti-communist.

Ondertussen voorspelden vooraanstaande politici dat het verbreken van de diplomatieke relaties met Rusland, Brazilië zal sparen in zijn binnenlandse politieke aangelegenheden. Men geloofde dat de regering alle leden van het congres, welke door de communistische partij waren gekozen, zal **uitzetten en een onderzoek** zal instellen naar de houding der anderen om zodoende zowel het Congres als het militair apparaat te zuiveren van communistisch gezindte elementen.

Refererende op de buitenlandse politiek deelde men in de politieke kringen de mening, dat de recentie actie van Chili, door het uitzetten van de Joegoslavische diplomaten die ervan beschuldigd werden buitenlandse communistische invloeden in het land te brengen. de positie van Brazilië op de komende conferentie te Bogota, zal steunen.

Reeds op de conferentie te Quitandinha gewaagde **Ricardo Alfaro**, Minister van Buitenlandse Zaken van Panama, dat de communistische partijen in alle Amerikaanse landen 5de colonnes waren.

Reeds Vrijdag jl. deelde een hooggeplaatste regeringszegsman aan de A.P. mede, dat Brazilië binnen de 72 uren de diplomatieke relaties met Rusland zou breken.

Sinds dat ogenblik wachtten de naties met spanning af op de bekendmaking terwijl de locale pers schreef over een „voldongen feit". De kranten schreven dat deze verbreking onherroepelijk was vanwege de beledigende aanvallen op Brazilië welke in de artikelen van officiële Russische regerings organen verschenen. De bladen voegden eraan toe dat artikelen die geschreven worden in die landen waar er vrijheid van pers heerst, niet aansprakelijk gesteld kunnen worden, doch een land waarin de bevolking zich vrij kan uitdrukken, moet de regering verantwoordelijk zijn voor de publicatie van de regerings persorganen.

De regering van Brazilië had aan Rusland om een uitleg gevraagd van de bittere aanvallen op Dutra en diens regering, alsmede op het Braziliaans leger. Het bleef echter bij een vraag en de Russische regering weigerde erop in te gaan, wat de aanleiding is geworden tot het verbreken van de diplomatieke relaties met Rusland.

CHILI — RUSLAND.

De Chileense regering heeft de diplomatieke betrekkingen verbroken met Rusland, Tsjechoslowakije en Joegoslavië. Naar aanleiding van het onderzoek bij de mijnwerkersstaking worden de communistische leiders met gevangenneming bedreigd. De officiële verklaring stelt vast, dat de Sovjet Unie de communistische partij in Chili gebruikt om arbeidsmoeilijkheden te verwekken met het uiteindelijke doel de imperialistische dictatuur van Moskou te dienen. Deze politiek leidde echter tot de verbreking met Moskou. Daardoor wordt het onmogelijk, dat Moskou direct contact kan onderhouden met de Chileense communistische partij. Joegoslavië verbrak reeds de diplomatieke betrekkingen met Chili naar aanleiding van de uitzetting van twee Joegoslavische diplomaten, die met de mijnwerkersstaking te maken hadden. Buiten de drie bovenstaande landen zijn er geen andere landen van het Sovjetblok, die met Chili diplomatieke betrekkingen onderhouden.

Een zegsman van het ministerie van Buitenlandse Zaken in Tsjechoslowakije zeide, dat het nieuws van het verbreken der diplomatieke betrekkingen met Chili een verrassing was en verklaarde, dat dit alleen mogelijk was om onze vriendschap met Rusland. Hij verdedigde de Tsjechoslowaakse gezant en zijn assistenten in Chili en wees iedere beschuldiging van de hand alsof dezen zich zouden gemengd hebben in de binnenlandse zaken van Chili. Ik ken ze en ik weet, dat zij zo iets niet zullen doen.

BRAZILIAANS CONGRES STEUNT REGERING.

Het Braziliaanse Congres hield een vertrouwingsstemming in de regering na het verbreken der diplomatieke betrekkingen met Rusland. De Senaat stemde unaniem ten gunste van de regeling. In de Kamer der Afgevaardigden stemden slechts de zes comunistische afgevaardigden tegen. De communistische partij bestaat uit 200.000 leden en is de grootste op het Westelijk Halfrond, alhoewel zij sedert Mei buiten de wet gesteld werd. Brazilië heeft sedert 1945 relaties onderhouden met Rusland. Onmiddellijk nadat de verbreking der diplomatieke betrekkingen met Rusland bekend werd gemaakt, wierp de federale politie een beschermingscordon rond de Sovjetambassade, maar er zijn nog geen georganiseerde betogingen gehouden.

ARGENTINIË MOET VERKKEERSMIDDELEN HEBBEN.

In de 'Herald Tribune' stond een persgesprek met Miguel Miranda, de economische dictator van Argentinië. Hij zeide: Argentinië heeft zo spoedig mogelijk transpormiddelen nodig, indien het voedselproductie wil vermeerderen om Europa te helpen. Miranda zeide tot de critici: geeft ons technische uitrusting of anders houdt je mond.

Wij hebben geen gasoline, geen steenkool en geen fabrieken. Onze spoorwegen zijn helemaal op en toch verlangt men van ons, dat wij meer gaan leveren. Alleen een idioot kan zo iets verlangen. Miranda gaf de Verenigde Staten een paar steken en gaf dit land de schuld voor het vormen van een economisch blok in de oorlogstijd, waardoor Argentinia zijn vervoermiddelen geheel uitputte en niet in staat was deze uit te breiden. Dit is ook de schuld voor de huidige toestand nu de oogsten op de velden staan te rotten omdat er geen vervoer is. Miranda zeide hiervoor kunt gij gerust uw vriend Braden de schuld geven. Miranda voegde er evhter aan toe, dat het geloofde, dat de Verenigoe Staten deze gang van zaken nu betreurden, in het bijzonder waar het de blokkade betrof.

Miranda noemde het plan van Marshall om Europa te helpen logisch en hoopte dat het uitgevoerd zou worden. Hij was echter van mening, dat de Verenigde Staten te langzaam werken. Miranda ontkende de berichten, dat Argentinia het instituut voor bevordering van de handel zou opheffen.

He zal blijven bestaan om de Argentijnse prijzen te verdedigen, terwijl de buitenlandse landen zich verenigen om één prijs vast te stellen.

Tot slot zeide Miranda nog: zendt locomotieven, vrachtwagens, gasoline. enz. en wij zullen het graan sturen, dat nu op de velden staat te rotten. Argentinië kan geld maken, indien het maar in staat is het te vervoeren. Wij verloren 600.000 ton graan alleen omdat wij geen vervoer hebben.

FRANSE NATIONALE VERGADERING BIJEENGEROEPEN.

Na de kabinetsvergadering van heden riep minister-president Ramadier de Franse Nationale Vergadering terug van vacantie om Dinsdag een vergadering te houden ter bespreking van de ernstige economische crisis. De eis om hogere salarissen door de arbeidsfederaties en het voortdurend stijgen der prijzen gepaard met andere problemen maken de economische en sociale situatie zo slecht, dat een parlementszitting dringend nodig is.

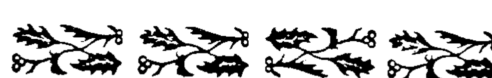
UIT PROTEST.

Alle zaken en transporten in Singapore en Malakka staan stil. Dit uit protest tegen het Brits voorstel voor een Federale Staat van Malakka zonder Singapore.

het nieuws van vandaag

Brazilië en Chili hebben de diplomatieke betrekkingen verbroken met Rusland en Chili ging nog verder door ook die met Tsjechoslowakije te verbreken, dat een satellietstaat is van de Sovjet-Unie. Brazilië verbrak de betrekkingen omdat Rusland weigerde voldoening te geven voor de beledigingen, die de pers in dat land uitte tegen het Braziliaanse Staatshoofd Dutra. Chili beweerde, dat de communistische leiders, die de mijnwerkersstaking organiseerden, dit in opdracht deden van de meesters in het Kremlin. De maatregelen van deze beide Zuidamerikaanse landen kan een grote terugslag hebben op het gehele Latijns-Amerikaanse blok. De positie van Rusland in de Uno kan er belangrijk door verzwakt worden, omdat Rusland door handig manoeuvreren de Zuidamerikaanse landen voor zijn voorstellen te vinden wist. Dit is o.a. het geval bij de verkiezing voor de derde zetel van de Veiligheidsraad. Doordat de Zuidamerikaanse landen Rusland steunen, blijft deze quaestie voortdurend doodlopen. De Russen hadden dit overeengekomen met de Zuidamerikanen en stemden als tegenpraestatie voor Argentinië. De Braziliaan Aranha, die voorzitter is van de Algemene Vergadering, heeft al verschillende keren bloot gestaan aan Russische beschuldigingen als zou hij partijdig de vergaderingen leiden. De weerspannigheid der Russen zal nu nog wel groter worden. De reden van Brazilië ter verbreking der diplomatieke relaties ligt natuurlijk dieper dan alleen de beledigingen aan Dutra. Het komt hierop neer, dat Brazilië definitief wil afrekenen met het communisme.

In Frankrijk heeft Ramadier de Nationale Vergadering voor Dinsdag bijeengeroepen ter bespreking van de binnenlandse economische crisis en ter beraming van middelen om de stakingen de kop in te drukken. Niet in het minst echter zal de Nationale Vergadering zich moeten beramen over de gevolgen van de nieuwe politieke situatie ten gevolge van de oprichting van het communistisch Inlichtingenbureau, waarvan de Franse communistische partij deel uitmaakt, en van de overweldigende politieke overwinning der De Gaullisten. Een groep afgevaardigden in de Nationale Vergadering hield gisteravond reeds een vergadering, om zich aan te sluiten bij de Franse Volkspartij. De vergadering werd door 40 afgevaardigden bijgewoond, doch De Gaulle beweerde reeds voor de verkiezingen, dat 200 afgevaardigden in de Nationale Vergadering zich achter zijn banier zouden scharen als de verkiezingen gunstig verliepen. De Nationale Vergadering bestaat uit 618 afgevaardigden. Men veronderstelt, dat Ramadier gedwongen zal worden zijn kabinet belangrijk te wijzigen of zelfs af te treden.

La Union

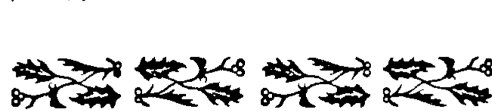
25 Jaar

Morgen viert „La Union" haar zilveren bestaan en bij het memoreren van een dergelijk jubileum past het ons een terugblik te werpen naar dat tijdstip, waarop haar journalistieke bedtime-story een aanvang nam. Het waren verre van rustige dagen toen de R. K. Volksbond er toe overging een eigen orgaan uit te geven om aldus de klachten van de leden dier bond, nevens haar standsorganisaties, naar voren te brengen. Waarom zouden wij teruggaan naar die woelige dagen van weleer, de bootwerkersstaking? Woelige dagen van en voor Curaçao, maar gedenkwaardige dagen. want in die tijd aanschouwde „La Union" de dageraad en ving zij haar loopbaan aan ving zij haar loopbaan aan door de branding der steeds wisselende tijden. In haar blazoen voerde zij het fiere devies mede van sociale rechtvaardigheid voor allen en dit devies bleef zij trouw, immer kon men „La Union" als een bastion tegen onrechtvaardigheid zien standhouden.

Het moet voor de heer Constan Casiano, een moeilijke doch dankbare taak zijn, het werk van zijn eminente voorgangers, toen nog pater P. I. Verriet, de oprichter, die na gedurende negen jaar zijn beste krachten gewijd te hebben aan dit zo moeilijk en verantwoordelijk werk, in 1931 de redactie overdroeg aan pater Reginald Dellaert, die tot 1933 deze post bezette, te mogen voortzetten en die bij dit zilveren jubileum gedurende 14 jaar deze krant in de Papiamentse taal redigeert. Voorwaar geen sinecure!

Er is reden tot grote waardering over dit 25-jarig bestaan, waardering over haar werk, waardering voor haar streven en terecht. Want „La Union" heeft zich in haar lezerskring bemind weten te maken en dit is voor dit populair blad de beste reclame.

Wij weten dat de redactie, zowel als de heer J. M. E. Kroon, voorzitter van de R. K. Volksbond, zich gesteund weten door de sympathie van het Rooms-Katholiek deel van de bevolking, ook de „Amigoe di Curaçao", die van dezelfde persen afwipt, staat met haar sympathie achter „La Union" een even groot vriend van Curaçao en spreekt daarbij de wens uit dat dit blad met dezelfde toewijding en liefde voor het volk, op de journalistieke weg naar het gouden jubileum moge voortschrijden.

DE GAULLE SPREEKT LATER.

Personen uit de omgeving van De Gaulle zeiden, dat hij zijn voorgenomen verklaring over de overwinning bij de gemeenteraadsverkiezingen heeft uitgesteld tot volgende week, wanneer alles, dat met de stemming te maken heeft, achter de rug is. Oorspronkelijk zou De Gaulle vandaag gesproken hebben.

WAAR DE GAULLE VERLOOR.

Ondanks de schitterende overwinning, die generaal De Gaulle behaalde, leed hij toch een gevoelige nederlaag tegen een niet minder beroemde generaal, die echter reeds 130 jaren dood is. In de hoofdstad van Corsica werd geen enkele der 14 candidaten van De Gaulle gekozen, maar alle zetels gingen naar de Bonapartisten, die gezworen hebben te werken voor het herstel van het Napoleontische huis.

FRANSE KABINET BIJEEN.

Het Franse cabinet hield zijn gewone wekelijkse bijeenkomst en verdiepte zich in de gevolgen van De Gaulles overwinning. Ook bestudeerde men de nieuwe eis van de arbeiders om een verhoging van 57% voor de minimumlonen der georganiseerde Franse arbeiders. Eveneens zou het cabinet de quaestie bespreken om de Nationale Vergadering voor de vastgestelde datum van 13 November bijeen te roepen.

SOBERHEIDSPROGRAMMA VOOR IERLAND.

De eerste-minister van Ierland, De Valera, heeft zijn soberheidsprogramma bekend gemaakt: minder emigratie, minder stakingen, minder aankopen in Amerika, evenwicht tussen lonen en prijzen en intensievere landbouw. De onderhandelingen tussen Londen en Dublin over het sluiten van een handelsaccoord zijn nog niet beëindigd, maar toch maakt Ierland een goede kans een deel van de Britse markt te veroveren nu de Brits-Deense onderhandelingen reeds tweemaal zijn mislukt. Sinds de oorlog is de Ierse landbouw echter achteruit gegaan. Daarom zal De Valera iedere boer vragen meer vee te fokken en meer land te bezaaien. De regering begint tevens een actie tegen de stakingen, die de productie schaden. De vakbonden hebben een voorzichtige houding aangenomen, want zij weten, dat De Valera hard zal toeslaan als het nodig is.

HOLLAND CALLING.

Gedurende negen maanden lang zullen elke week honderd Amerikaanse radiostations een programma, geheel gewijd aan Nederland, de eather insturen. Het programma is onder de titel „Holland Calling" te beluisteren. Voor deze programma's bestaat in Amerika grote belangstelling.

ZWIJN IN DE SLUIS.

Bij de sluis in Zuid Willemsvaart te Durne viel een wild zwijn in de sluiskolk. De sluiswachter slaagde erin met een lasso het dier, dat ongeveer 80 kilogram woog, op het drogen te krijgen. Ook bij Baarlo en Afferden zijn wilde zwijnen gesignaleerd.

BELGRADO BLOKKEERT KATHOLIEK HULPWERK.

Het katholieke hulpwerk voor oorlogsslachtoffers in Zuid-Slavië, dat een program uitvoerde, waarvoor een bedrag van twee millioen dollar beschikbaar was, heeft zij nwerkaamheden moeten staken omdat de leider, pater Albert J. Murphy, geen verlenging van zijn visum heeft kunnen krijgen. Pater Murphy moet Zuid-Slavië verlaten.

Het Marshallplan

Men behoeft geen politieke vreemdeling in het Europese Jeruzalem te zijn om te begrijpen, dat over Europa een ijzer gordijn getrokken is, welke in figuurlijke, maar daarom in niet minder werkelijke zin, Europa verdeelt in twee werelden, waarvan een — zij het dan ook geforceerd — op Rusland is afgestemd. Het Russisch antwoord op het plan Marshall in dat gedeelte nl. de Komintern, liet dan ook niet lang op zich wachten, want men beschouwt in Rusland het plan Marshall als de uitvoering van de Trumanleer, nl. een actieve steunverlening aan niet-communistische regeringen. Daarbij zijn de Russen er vast van overtuigd, dat Amerika bedreigd wordt door een economische crisis, die door de verwezenlijking van het plan Marshall slechts vertraagd kan worden en die volgens de Russen reeds nu aan de buitenlandse politiek een sterk expansief karakter geeft. Toch kunnen wij ons niet aan de indruk ontkomen, dat de spanning en het gevoel van onbehaaglijkheid in Washington aan het toenemen zijn.

In sommige Amerikaanse kringen is er weinig geneigdheid te bespeuren alsmaar dollars te fourneren aan Europa, dat naar zij beweren geld weggooien is in een bodemloos vat en niets spreekt zo tot de verbeelding van de Amerikanen als juist dit laatste argument. Bovendien vertonen de kosten van levensonderhoud in de Verenigde Staten een stijging, waarvan men niet weet tot welk maximum die zal komen.

Henry Wallace, een ongetwijfeld invloedrijk man, is voorstander van een accoord met Rusland en zal niet nalaten de noden van Europa zominiscuul mogelijk voor te stellen of zelfs als propaganda voor een Amerikaanse expansiepolitiek te qualificeren.

De onlangs gehouden vergadering der zestien landen te Parijs heeft inmiddels het resultaat van haar besprekingen aan Washington aangeboden, het wachten is thans op de nadere beslissingen van het Amerikaans Congres, dat met een aanvaarden van het Marshall-plan de Europese zaak verbindt aan de Amerikaanse politiek, met alle gevolgen van dien.

Zonder twijfel is het in het belang der Verenigde Staten en het Westelijk Halfrond in het algemeen, dat het beroep van Europa op de Verenigde Staten met sympathie en welwillendhei dte gemoet getreden wordt. Hierbij zal Amerika alles doen om Europa te helpen.

Een tweede vraag is echter of het plan Marshall nog op tijd zal komen, want het opstellen van dergelijke staatstukken placht nog wel wat tijd in beslag te nemen, maar wellicht dat in een provisoire regeling het ergste leed in de daarvoor in aanmerking komende landen kan verzachten.

Maar voor ieder land geldt op de allereerste plaats, dat het hard en eensgezind moet werken, want wie crediet vraagt, moet zich credietwaardig tonen, immers, niemand kan van Amerika verwachten, dat het zijn dollars tegeef wegschenkt.

Het zullen dan ook die elementen zijn, die alles op alles zullen stellen, een dergelijk aaneengesloten werkfront onmogelijk te maken. Want hierin ligt hun enige redmiddel om het plan Marshall te doen mislukken, opdat een Oosterse ideologie des te gemakkelijker kan zegevieren.

CURAÇAO

DE GOUVERNEUR IN NEDERLAND.

In de „Maasbode" schrijft men het volgende naar aanleiding van het bezoek van de Gouverneur aan Nederland.

De Gouverneur zeide tot de verslaggever:

„Wel, ik kom een beetje niets doen, een beetje rondkijken en ook wel over enige quaesties praten, o.m. praten over een monetaire quaestie, die te regelen valt tussen Nederland en Curaçao. Dit is van groot belang voor Curaçao, want hoewel de Nederlandse regering reeds veel gedaan heeft om ons tegmoe te komen, valt er toch nog wel wat te regelen.

Het betreft de dollarvoorziening. Men moet niet vergeten, dat er Nederlandse en Curaçaose guldens zijn. Curaçao moet importeren uit het dollargebied, doch ontvangt in zijn export in hoofdzaak ponden sterling. De quaestie is nl., dat wij op ponden getracteerd worden. Voor een particulier is dat heel prettig, maar Curaçao is daar niet zo op gesteld. Verder is er eigenlijk niet veel belangrijks te bepraten.

En de Rondetafel-conferentie?

Daarover heb ik thans niets te bepraten. Zoals u weet, wordt er gewerkt aan de voorbereiding daarvan. De regering wil daarbij het accent leggen op Curaçao en Suriname. Ons territorium is echter nog al ingewikkeld. Ons gebied is verspreid over zes eilanden. Voor men het daar eens is over de samenstelling van de delegatie, gaat er wel enige tijd voorbij. Het werk is echter thans grotendeels gebeurd. Overigens, men heeft bij ons veel belangstelling voor Nederland, maar, zoals ik reeds zeide, ook de dollarquaestie wordt met interesse gevolgd.

Toen was het tijd voor de douane en even later reed Dr. Kasteel met de heer Hermans per auto naar Den Haag.

DE PLAATSVERVANGER.

De Afdeling Radio van de Dienst Welzijnszorg Landmacht Curaçao is Zaterdag as. voor de 25e maal in de aether.

De jubileum-uitzending draagt een vrolijk karakter; een aantal militairen en hun echtgenoten zullen namelijk opvoeren „De Plaatsvervanger", een hoorspel in drie taferelen naar een schets van F. de Sinclair. Het hoorspel werd voor de microfoon bewerkt door de Kapitein L. G. W. Roosen, die ook de spelleiding heeft.

Luistert u dus Zaterdagavond naar het militaire halfuurtje (van kwart over acht tot kwart voor negen) via de Curom en schrijft u eens aan het Hoofd Dienst Welzijnszorg of de uitzending bij u in de smaak is gevallen.

PASSAGIERSLIJSTEN.

ss. „Haarlem" en ms. „Hydra" dd. 14 October 1947 van Amsterdam naar Curaçao.

De volgende passagiers vertrokken dd. 14 October 1947 van Amsterdam naar Curaçao.

ss. „Haarlem": Mevrouw T. L. Rooda—Brix, Hr. M. Bremier de Saint Christo, Hr. H. J. Dudart.

Tevens zijn enige passagiers aan boord met bestemming Cristobal en Callao.

ms. „Hydra": Hr. en Mevr. D. Miedema—Horst, Mevr. A. Staal—Baarda.

NEDERLANDSE KUNSTENAARS OP CURAÇAO GEARRIVEERD.

Dinsdagavond half twaalf zijn met het K.L.M.-vliegtuig T. A. V. Venlo Jo Spier en Piet Bakker op het vliegveld Hato gearriveerd na een zeer voorspoedige reis. Ter begroeting waren aanwezig de heren F. J. J. Corver, Dr. W. J. Goslinga, L. F. Bouman, directeur van de K.L.M. en zijn staf, de heren De Bondt en Herzogenrath van de K.L.M.-persdienst en de heer J. de Roos van de C.P.I.M., die als gastheer de beide kunstenaars zal ontvangen.

Reeds publiceerden we dat Jo Spier en Piet Bakker voor de C.P.I.M. lezingen zullen houden. Wij komen hierop nog nader terug. Zij zullen in totaal 6 weken in onze West vertoeven.

HET OFFICIEEL GEDENKBOEK.

Zoals onze lezers morgen uit een desbetreffende advertentie kunnen vernemen, is thans de intekening opengesteld op „50 jaren", het officieel gedenkboek ter gelegenheid van het gouden regeringsjubileum van H. M. Koningin Wilhelmina, uitgave van Scheltens en Giltay uitgeverij te Amsterdam.

Wij zijn in de gelegenheid geweest om van de heer P. Teeboom, vertegenwoordiger van Louis Posners Agencies te Aruba en Curaçao, die de alleenvertegenwoordiging heeft voor Ned. West Indië en Suriname van dit ongetwijfeld monumentale boekwerk — inzage te krijgen van een „dummy".

Het belooft naast een historisch en cultureel, tevens een lijvig boekwerk te worden, daar dit gedenkboek 600 pagina's zal bevatten, daarvan 480 pagina's tekst en 120 pagina's kunstdrukpapier, met historische foto's uit het leven van onze geëerbiedigde Koningin, foto's van hoogtijdagen van en voor ons Vorstenhuis, maar ook foto's van H. M. de Koningin in een bange tijd van vijf jaren verbanning. Haar door bruut geweld opgedrongen.

Ook Nederlands Oost Indië, dat door de Japanse laars getrapt en vertrapt is en Ned. West Indië, het enige plekje Nederland waar het fiere roodwit en blauw kon wapperen in een vrije lucht, zijn in dit gedenkboek niet vergeten.

Wij zouden voorts nog kunnen wijzen op de keurig uitgevoerde typografische verzorging, de prachtige boekletter die gebruikt wordt, kortom op alles, dat een groots werk verraadt en een uiterlijke getuigenis aflegt van wat de Nederlandse Uitgeverij en grafische industrie presteren.

Een uitgebreide redactieraad onder voorzitterschap van Jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, Minister van Staat en Vice-President van de Raad van State en een keur van de meest vooraanstaande medewerkers uit den lande — ieder op zijn gebied gedegen deskundige — stempelen dit boekwerk tot een nationaal historisch bezit, dat in geen enkele boekenkast mag ontbreken.

De voorzitter van de Redactieraad leidt het boekwerk in met de volgende beschouwing.

Vijftig jaren zullen weldra zijn voorbijgegaan, sedert onze geliefde Koningin, op 6 September 1898, in de Nieuwe Kerk te Amsterdam, in de verenigde vergadering der Staten-Generaal werd ingehuldigd.

Veel is er in deze vijftig jaren gebeurd. Veel is er, op allerlei terrein, veranderd, zowel in het Rijk in Europa, als in de overzeese gebiedsdelen.

Veel is er ook veranderd in de internationale toestanden en verhoudingen en in de betrekking tussen de volken onderling. Wetenschap en techniek hebben in de loop dezer vijftig jaren belangrijke vorderingen gemaakt, welke op het leven der volken niet zonder invloed hebben kunnen blijven.

Het ligt dan ook voor de hand, dat ter gelegenheid van het aanstaand regeringsjubileum vrijwel algemeen de verschijning wordt verwacht van een gedenkboek, dat in korte trekken de gebeurtenissen en de ontwikkeling van zaken en toestanden weergeeft, welke gedurende deze vijftig jaren van ons volk van betekenis zijn geweest.

Aan deze verwachting tracht dit boek, met welks uitgave van allerhoogste zijde instemming is betuigd, zoveel mogelijk te beantwoorden. Het streven is er daarbij op gericht geweest alle eenzijdigheid te vermijden. Zowel op godsdienstig en cultureel, als op politiek, maatschappelijk en economisch terrein is daarom voor het schrijven van de talrijke hoofdstukken de medewerking verzocht aan vooraanstaande deskundigen van de meest verschillende richtingen.

Moge dit, vooropgesteld, het Gedenkboek ertoe bijdragen het bewustzijn van saamhorigheid en eenheid van ons volk, onder de gezegende regering van onze hoogvereerde Koningin, in steeds toenemende mate te bevorderen.

DRIE-LANDEN-COMMISSIE NAAR INDONESIË.

De voorzitter van de drielanden-commissie van de Verenigde Naties heeft zich in verbinding gesteld met de Nederlandse Minister-President en heeft te kennen gegeven, dat de commissie voornemens is zonder uitstel naar Indonesië te gaan.

De Minister President deelde telegrafisch aan de voorzitter mede, dat Van Mook namens de Nederlandse regering alle hulp zou verlenen en dat hij zijnen met Jonkheer Van Vredenburg het eerste contact met de commissie zal opnemen. De Commissie wordt tegen het einde van deze week te Batavia verwacht.

GANI VOORZITTER.

De Republikeinse Minister van Buitenlandse Zaken Gani zal optreden als voorzitter van de Republikeinse delegatie, welke aan de sociale economische conferentie te Havana zal deelnemen.

REPUBLIKEINS VOORSTEL.

Alweder komt de Republikeinse regering met het voorstel om de Nederlandse troepen te gelasten zich terug te trekken op hun posities, zoals deze vóór 21 Juli waren. Deze regering beschouwt dit als de enige garantie voor een vreedzame regeling.

BEURSNOTERINGEN AMSTERDAM.

Conversielening 99 3/16. Koninklijke 478. Unilever 305½. Philips 396. AKU 179. Ned. Scheepvaartunie 196½. HVA 250. Delimy 175¾. Amsterdamrubber 171.

De stemming ter beurze was aarzelend en de omzet was klein.

ERERAAD VEROORDEELDE MENGELBERG.

Op 2 Juli 1945 deed de Ereraad voor Muziek uitspraak in de zaak tegen de dirigent van het Concertgebouworkest, prof. dr. W. Mengelberg, die gedurende de bezetting een on-Nederlandse houding heeft aangenomen. Hij werd ervan beschuldigd een glas champagne gedronken te hebben in het gebouw van de Duitse Staatsopera te Berlijn ter gelegenheid van de Nederlandse capitulatie op 10 Mei 1940, voorts dirigeerde hij daarna het Duitse volkslied. Voorts dwong hij tijdens een concert Jo Vincent te buigen naar de Rijkscommissaris, dr. Arthur Seys Inquart en gaf verscheidene concerten ten beste voor Duitse instellingen.

De Ereraad veroordeelde hem voor de duur van het leven om ooit als dirigent in Nederland op te treden. Tegen deze uitspraak is Willem Mengelberg in beroep gegaan.

De Centrale raad voor de Kunst veroordeelde in hoger beroep prof. dr. Willem Mengelberg toch en nam de volgende maatregelen: Verbod van beroepsuitvoering in het openbaar en in iedere vorm, daaronder begrepen lidmaatschap of bestuurslidmaatschap van enige beroepsverenigingen voor de tijd van 6 jaar, ingaande 1 Juli 1945, eindigende op 1 Juli 1951.

COMMISSIE TE SYDNEY GEARRIVEERD.

Volgens radio Sydney zijn de Belgische en Amerikaanse leden van de arbitrage commissie van de Verenigde Naties voor Indonesië, van Zeeland en Grahaam, in Australië aangekomen.

Grahaam verklaarde, dat de commissie zou trachten snel te beslissen en gaf toe dat de commissie een eenzijdig sympathie had voor Nederland.

AGENDA

BIOSCOPEN:

WEST-END: „David Golden" 7 en 9 uur.

ROXY: „Arco Iris" 7 en 9 uur.

CINELANDIA: „Passport to Destiny" 8 uur.

CULTUUR CENTRUM: Filmvertoning 8 uur.

WIT GELE KRUIS: De dienst van wijkverpleging wordt tot en met 26 October as. waargenomen door Zuster Langemeyer, Pasanggrahan, telefoon 1227.

APOTHEKEN: De avonddiensten tot en met 24 October as. worden waargenomen door: Botica Centraal (Otrabanda) Bredestr. 45, tel. 2281 en Botica Wilhelmina, Hendrikplein 7, tel. 2380.

CUROM:

Woensdag: 18.30 Muziek voor kinderen; 18.50 Dinermuziek; 19.20 Uitzending in het Papiament; 19.35 Latijns-Amerikaanse muziek, ons aangeboden door de firma La Bonanza; 20.00 Nieuws; 20.15 Symph. Jazz; 20.30 Declamatie door Ida Hensen; 20.45 Quinteto Bonaire; 21.35 Zuidamerikaanse muziek, ons aangeboden door de firma Hurtado; 21.55 Nieuws.

Donderdag: 12.05 Lunchmuziek; 12.30 Nieuws; 12.45 15 minuten met Nelson Eddy.

SCHEEPSBERICHTEN.

21 October.

Santo Rosa van New York; Edg. D. Williams van Sta. Marta; Alcoa Corsair naar Kingstou; Edg. D. Williams naar Sta. Marta.

NIEUWS IN HET KORT.

— Prinses Marijke zal voor een korte nabehandeling in het gasthuis voor ooglijders te Utrecht worden opgenomen.

— Dep lannen om de Braakman, een water dat Zeeuws-Vlaanderen in tweeën verdeelt, droog te leggen, zijn voor vijf jaren uitgesteld. Bewoners betreuren deze beslissing, daar drooglegging een aanmerkelijke aanwinst voor het bouwland en een betere verbinding tussen Oost en West betekent.

Wijdeveld van Kets te Amsterdam heeft in Appeldoorn het Nederlands kampioenschap kleinbiljart kaader 35—2 gewonnen.

De semi interlanden voetbalwedstrijd te Rijms gespeeld, tussen Noord Oost Frankrijk en Oost Nederland eindigde in een 5—1 overwinning voor de Fransen.

De Nederlandse regering heeft besloten Prinses Elizabeth van Engeland en Philips Mountbatten als huwelijks cadeau een drink servies aan te bieden dat door de Nederlands Glasfabriek te Leerdam zou wrden vervaardigd.

STATEN VAN CURAÇAO

Vergadering op DONDERDAG, den 23sten October 1947 des avonds te 8 uur.

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN:

1. Ingekomen stukken.

2. Ontwerp-landsverordening tot wijziging en aanvulling van den 14den Mei 1930, houdende bepalingen omtrent beëedigde vertalers (P B. 1930, no. 34) (1947—1948—16).

3. Ontwerp-landsverordening tot wijziging van het besluit van den 21sten Juni 1945 (P.B. 1945, no. 93), houdende bepalingen omtrent [illegible] van motorrijtuigen ten behoeve van den militairen dienst, bekrachtigd bij landsverordening van den 21sten Juli 1946 (P.B. 1946 (P.B. 1946, no. 118) (1947—1948—27).

4. Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemeene Politiekeur 1917 (P.B. 1936, no. 48) (1947—1948—28).

Uitgegeven te Willemstad, 21 October 1947.

De Griffier,
W. VAN WEEL.

Familie L. Daniels-Dittmar

roepen hiermede bij hun vertrek naar Nederland hun vrienden en bekenden een hartelijk vaarwel toe.

a/b. M. S. Paraguay.

Hiermede geven wij met ontroering kennis van het plotseling overlijden op 20 October j.l. van onze geachte collega

Jan Frederik SPEYERS,

geboren te Arnhem op 27 November 1904, in leven hoofdagent der burgerpolitie in Curacao.

Het gezamenlijk personeel der Korpsen

Burger- en Militaire Politie.

Eerste makelaar op Curacao

In het „Maandblad voor den Handel van Curaçao" troffen wij een interessant artikel aan van de hand van Mr. D. S. Jessurun Cardozo over de Makelaardij op Curaçao. Wij hebben om de belangrijkheid van dit artikel gemeend, dit aan onze lezers niet te mogen onthouden.

Onlangs werd in een der dagbladen van ons eiland de aandacht gevestigd op de belangrijke groei, die onze gemeenschap in de laatste jaren heeft doorgemaakt. Het maatschappelijk leven en handelsverkeer zijn tot een zodanige ontwikkeling gekomen, dat behoeften, welke vroeger niet bestonden of niet zo groot of dringend waren, zich thans zo sterk doen gevoelen, dat bevrediging daarvan vereist en dus economisch gerechtvaardigd is. Gewezen werd op beroepen, die vroeger niet op Curaçao bestonden, zoals die van de accountant en de architect, doch welke door de behoeften van het verkeer hier zijn geintroduceerd. Tenslotte werd verteld, dat binnenkort de makelaar zijn entrée bij ons zou doen.

Wat is een makelaar?

Wanneer wij het Wetboek van Koophandel voor Curaçao raadplegen, wordt de makelaar helemaal niet genoemd. Dat zou op zichzelf geen bewijs zijn, dat dit beroep hier niet bestaat. Immers worden de meeste beroepen niet in de wet met name genoemd. Doch het mag toch wel opvallen, dat het Nederlandse Wetboek van Koophandel van 1838 reeds een regeling geeft voor de makelaardij.

Overigens kwam deze figuur reeds veel vroeger voor. Het weinig ontwikkelde verkeerswezen had behoefte aan bemiddeling van de makelaar tussen koper en verkoper. De stedelijke overheden hebben in het belang van de handel van hun stad verordeningen gemaakt ter regeling van het wezen van de makelaardij. Het stadsbestuur benoemde de makelaar. De makelaardij was dus een ambt en geen vrij beroep.

Het Wetboek van Koophandel sloot in 1838 bij die practijk aan: benoeming van de makelaar door de stad; dus ook hier een ambt en geen vrij beroep. In 1922 werd dit, zoals aanstonds nader zal worden uiteengezet, anders.

Dat het Wetboek van Koophandel voor Curaçao Nederlandse artikelen omtrent de makelaardij niet heeft opgenomen wijst erop, dat het handelsverkeer hier geen behoefte aan een dergelijke regeling had, dat men hier geen makelaars kende.

Om dus te weten wat de makelaardij inhoudt, zouden we het Nederlandse Wetboek van Koophandel moeten naslaan.

We vertelden reeds, dat in 1922 een wetswijziging plaats vond, welke o.a. het karakter van ambt aan de makelaardij ontnam. De makelaar wordt thans niet meer benoemd. Wie makelaar wenst te worden, moet zich daartoe wenden tot de Rechtbank met een verzoekschrift, waarin vermeld wordt, in welk vak hij als makelaar wenst werkzaam te zijn.

De functie van makelaar wordt als volgt omschreven:

„Makelaar is hij, die alszodanig beëdigd door het arrondissements-rechtbank, zijn bedrijf maakt van het sluiten van overeenkomsten, tegen genot van zeker loon of provisie, op order of naam van personen, tot wie hij niet in vaste betrekking staat."

Wie overigens aan deze definitie voldoet zonder beëdigd te zijn is geen makelaar in de zin der wet, is dus geen „beëdigd makelaar".

Verder behelst de definitie, dat hij zijn **bedrijf** moet maken van het sluiten van overeenkomsten, d.w.z. hij moet zijn geregelde bezigheid ervan maken. Hij sluit de overeenkomsten af als **tussenpersoon**, niet op eigen naam, zoals wel de commissionair, doch op order en in naam van zijn meester, die hij binnen een redelijke tijd na het afsluiten van de overeenkomst noemen moet, wil hij niet geacht worden voor zichzelf te hebben gecontracteerd. Verder mag hij niet in vaste betrekking staan tot zijn „meester". Dat kenmerkt de neutrale positie van de makelaar en waarborgt zijn betrouwbaarheid tegenover de wederpartij. Voorkeur voor de belangen van een der contractanten mag niet bestaan. In deze verschilt zijn positie met de handelsagent, die wèl in vaste betrekking staat tot zijn principaal.

Merkwaardig is, dat de wet aanvankelijk geen makelaars in onroerende goederen kende. Immers waren de transacties in onroerend goed geen daden van koophandel. Toen in 1934 het onderscheid tussen handelsdaden en niet-handelsdaden door de wetgever werd opgeheven, werd ook voor transacties in onroerende goederen de makelaardij mogelijk.

Verder bepaalt de wet, dat alvorens de Rechter tot de beëdiging overgaat, hij het advies van de Kamer van Koophandel inwint Indien er gegronde vrees bestaat, dat de eer van de stand der makelaars in gevaar zou worden gebracht door de toelating, of de makelaar in spe de geschiktheid mist, die voor de uitoefening van zijn beroep vereist is, wordt de beëdiging geweigerd. In de practijk wordt het advies ingewonnen van de makelaarsvereniging in de betreffende branche omtrent de gewenstheid van toelating.

Men wordt als makelaar toegelaten voor een bepaald vak. Men kent makelaars in koffie, thee, rubber, tabak en zo ook in onroerende goederen. Wie de „Max Havelaar" van Multatuli gelezen heeft, zal de aanvangswoorden daarvan niet vergeten hebben: „Ik ben makelaar in koffie en woon op de Lauriergracht no. zo en zoveel".

Curaçao.

Wat Curaçao betreft kan worden opgemerkt, dat de behoefte aan de makelaardij hier niet zozeer zal bestaan in de branches van koffie, thee, rubber of tabak. Hier zal deze bemiddeling, eigenaardig genoeg, slechts voor onroerend goed betekenis hebben. Begrijpelijk is dit intussen wel, waar de laatste jaren de handel in vaste goederen zo een grote omvang heeft aangenomen. Bovendien houdt het makelaarskantoor zich ook bezig met de administratie van huizen en gronden. Hieraan bestaat zeker een behoefte.

Intussen bestaat in de Curaçaose wet geen regeling van de makelaardij: als zijnde een vrij beroep, zou ieder dat kunnen gaan uitoefenen, zonder beëdiging. Het zou geheel aan de jurisprudentie zijn overgelaten om hier verder nieuw recht op dit stuk te creëeren. Het spreekt vanzelf, dat de Nederlandse practijk wel als richtsnoer zal worden aangenomen.

Belangrijk is verder nog, dat, waar de makelaar een **bedrijf** uitoefent, hij zich in het Handelsregister zal moeten laten inschrijven.

Een tenslotte is er dan nog de vestigingsverordening, volgens welke zij, die niet in dit gebiedsdeel geboren zijn, die geen Curaçaoënaar zijn, vergunning behoeven om zich als makelaar te vestigen.

De komst van de eerste makelaar is aangekondigd. Met belangstelling zien wij zijn entrée en de ontwikkeling van de makelaardij hier tegemoet.

Van her en der

COMMUNISTISCHE INVLOED TE HOLLYWOOD.

Op de tweede dag van het verhoor in het comité van de Amerikaanse Senaat over de invloed van het communisme in Hollywood verklaarde Adolphe Menjou, dat Hollywood een der voornaamste centra is van de communistische activiteiten in Noord Amerika. Het doel van de meesters in Moskou is om de filmen te gebruiken als een propagandamiddel en om uiteindelijk de Noordamerikaanse regering omver te werpen. Menjou zeide, dat hij er niet aan twijfelde of de communisten in de Verenigde Staten zijn agenten van Moskou en gewikkeld in verraderlijke activiteiten. Hij drong er bij het Congres op aan de communistische partij buiten de wet te plaatsen als een partij, die samenzweert om de regering met geweld omver te werpen.

Hu suggereerde het Congres eveneens, dat de propagandafilms ook als zodanig worden bekend gemaakt. In zijn getuigenis verklaarde Menjou, dat hij gehoord had, dat de schrijver John Howard Lawson het hoofd is van de communisten te Hollywood, maar dat hij dit niet kan bewijzen. Hij zeide ook te geloven, dat Herbert Sorrell, hoofd van de vakbond der studio-arbeiders, communist is. Menjou zeide, dat het raadzaam is van ieder, die met Sorrell geassocieerd is, een loyaliteitsverklaring te vragen. Men vroeg hem als lid van het gilde der toneelspelers of hij enige leden wist, die communist waren. Hij antwoordde neen, maar ik weet een groot aantal mensen, die zich als communisten gedragen. Hij zeide: er heeft nu een verbazende verandering plaats, terwijl het onderzoek aan de gang is.

Hij geloofde niet, dat een of andere filmmaker communist was. Zij allen zijn patriotische Amerikanen.

Menjou gaf als zijn mening te kennen, dat „Missie naar Moskou" een volledig oneerlijke film was. Ook 'North Star' had niet gemaakt moeten worden. Het treft echter, dat beide films geen succes hadden.

Menjou zeide, dat hij een diepgaande studie van het communisme maakte en hij noemde het een Oosterse tyrannie. Toen hem gevraagd werd waarom sommige goedbetaalde schrijvers te Hollywood communisten zouden zijn, zeide Menjou, dat men overal zulke typen vindt. Volgens zijn mening waren er de laatste tijd minder pogingen om communistische propaganda in de films te verwerken. Dit was het gevolg van de waakzaamheid der filmmaatschappij en van de publiciteit, die de gehele quaestie kreeg, door het comité van het Congres.

Menjou zeide, dat hij zich geschokt voelde en verbaasd, toen onlangs een groep acteurs en actrices een verklaring tekenden, waarin het comité van het Congres becritiseerd werd. Er zijn heel wat mensen in Hollywood, die nergens van afweten. Tot slot sloot Menjou zijn getuigenis af met de verklaring, dat de Verenigde Staten zich tot de tanden toe moeten bewapenen en algemene militaire trainng moet invoeren. Een menigte van 400 mensen, die het verhoor bijwoonden, brachten hem een ovatie, toen hij vertrok.

Op een zeker ogenblik vroeg de Republikeinse Afgevaardigde van Californie Nixon wat voor proef men kon nemen om vast te stellen wie er nu communisten waren. Menjou antwoordde hierop, dat hij aanraadde een bijeenkomst bij te wonen, waarop Paul Robeson verschijnt, die communistische liederen zingt en die dan wordt toegejuicht. Ik zelf, aldus Menjou, zou beschaamd zijn om mij onder zulk gehoor te bevinden.

CONSERVATIEVEN VERZETTEN ZICH.

De aankondiging tijden de opening van de nieuwe zitting van het Britse Parlement, dat de Labour partij van plan is de macht van het Mogehuis te beknotten, werkte een storm van protest der conservatieven.

Attlee zeide, dat de beknotting de tweejarige periode zou kalveren, waarmede het ongekozen Huis van de Lords nu kunnen beletten, dat een wet, die in het Lagerhuis is aangekomen, in werking kan treden.

Churchill viel de maatregel aan als een weloverwogen sociale aanval. Anthony Eden zag noch een rechtvaardiging voor zulk een amendement noch een verkiezingsmaandaat daarvoor.

DE REACTIE IN DE PERS.

De eis van de Labourregering om de macht van het Hogerhuis te beperken wekte een storm van verontwaardiging in de Londense en provinciale pers, die de voorgestelde constitutionele verandering ontijdig en ongerijmd worden in zulk een tijd van nationale economische crisis. De „Daily Herald", het orgaan van de arbeidsbeweging was het enige Londense blad, dat de voorgestelde wetswijziging goedkeurde. De 'Daily Herald' zeide, dat de socialisten de voorgestelde hervorming van het Hogerhuis bij de verkiezingen van 1945 als propaganda gebruikten. De kiezers gaven derhalve de regering een duidelijke opdracht, die niet ontkend kan worden.

De verschillende bladen critiseren vooral het tijdstip, waarop de regering deze verandering wil doorvoeren. Uit regeringskringen wordt gemeld, dat de beperking van de macht van het Hogerhuis slechts een tijdelijke maatregel is en dat een hervorming op grote schaal later doorgevoerd zal worden. Men zeide, dat de Labourpartij de volledige hervorming van het Hogerhuis tot een der voornaamste doelstellingen zal maken voor de volgende algemene verkiezingen.

BESPOEDIGING VAN VERKIEZINGEN.

Diomede Catroux zeide, dat Generaal de Gaulle druk zal oefenen zodat zo spoedig mogelijk verkiezingen gehouden zullen worden voor het Nationale Parlement en daardoor de weg openkomt dat hij vroeger dan nu mogelijk is aan de macht zal komen. De Franse Volkspartij had bijna een derde van de afgevaardigden in de Nationale Vergadering als haar medestanders en dat was vóór de verkiezingen, die zeker dit aantal nog zullen vermeerderd hebben.

ARCHEOLOGISCHE ONTDEKKING.

In het Kanton Zürich zijn in het Greifenmeer overblijfselen van paalwoningen ontdekt, welke teruggaan tot 2500 — 7000 vóór Christus. Deze resten kwamen bloot ten gevolge van de exceptionele lage waterstand.

WACHTDIENSTEN:

C.P.I.M.

Telegram Afdeling: tel. 307 na 23 uur J. Korevaar, tel. 255; of 843/844 Hotel.

Personeel Afdeling: J. G. Borreman, Negropont 74 A, tel. 525.

Materialen Afdeling: W. Batelaan, Hotel, kamer 38, tel. 843/4

C.S.M.

Rederij: A. de Troye, tel. 724

Scheepsagentschap: 8 — 23 Office, tel. 458 — 551; 23 — 8 P. C. Heitlager, tel. 288.

Dok Afdeling: L. Boeren, tel. 242.

Bioscoopprogramma: Theater Asiento, Woensdag, 22 October 1947: Vacantie Kindervoorstelling. Vertoond worden uitsluitend shorts en andere tekenfilms. Aanvang derde voorstelling 6.30 n.m. Kaartverkoop vanaf 6 uur aan beide olketten. Toegangsprijzen: kinderen beneden 16 jaar: ƒ 0.25; volwassenen: ƒ 0.50.

THEATER ASIENTO.

Hiermde wordt bekendgemaakt, dat met ingang van 25 October a.s. het familiekaartenloket om 20.45 wordt ingesloten. Nadien worden geen familiekaarten meer verkocht, terwijl tevens de ingang van de bioscoop aan de zijde van het familiekaarten-loket op die tijd wordt gesloten. Het loket aan de z.g. „cash"-zijde blijft tot 21.00 uur geopend, daarna wordt ook hier de kaartverkoop gestopt en worden er geen personen meer tot de bioscoop toegelaten.

Zwembad. Het zwembad zal met ingang van Donderdag, 23 October, tijdelijk gesloten worden in verband met werkzaamheden.

PROTESTANTSE GEMEENTE EMMASTAD.

Vrijdag, 24 October, des avonds om 8.15 uur bijbelkring. Ds. Karres zal spreken over „De mens in het Paradijs" (Gen. 2).

Zaterdag, 25 October. Het vertrek voor de pic-nic is vastgesteld op drie uur n.m.

Zondag, 26 October om 9.30 uur kerkdienst in de kerk aan de Schottegatweg. Voorganger Ds. KaKrres.

Dinsdag, 28 October om 20.00 uur zangavond in de kerk aan de Schottegatweg, van nieuwe gezangen.

Pic-nic.

Door de welwillende medewerking van de Directie der CPIM is het ons wederom mogelijk U een pic-nic aan te bieden op het terrein van Brakkeput Mei-Mei.

Deelnemers gelieven zich voor Zaterdag a.s. op te geven bij de heer N. Stofkoper, tel. 363 (kantoortijd). Voor vervoer en dranken zal worden gezorgd. Deelnemers gelieven brood voor een avondmaaltijd mede te nemen, daar het in de bedoeling ligt 's avonds de pic-nic te sluiten met een kampvuur. Vertrek vindt plaats om 3 uur 's avonds voor de Protestantse kerk aan de Schottegatweg.

Modjokerto, politieke proeftuin van Lingadjati

Liendje is een doodgewone Brabantse arbeider, maar als contactman voor de bevolking heeft hij de grondslag gelegd — niet voor het Moljokerto van hevige aanvallen, die in de „koppen" van sommige dagbladen werden uitgeschreeuwd, maar voor het Modjokerto dat Nederland —ten gevolge van de telkenhale falenle voorlichting — eigenlijk niet kent: Modjokerto als proeftuin van Lingadjati.

In de loop van 1946 hal Liendje van zijn commandant opdracht gekregen, samen met een tolk contact te zoeken met de bevolking in het district Kedoeroes. Liendje ging op stap. Het wilde niet lukken. De bevolking, door de Brits-Indische terreur-soldaten doolsbang voor alles wat militair was, vertoonde zich niet. Liendje ging daarop in burger. Na verloop van tijd werd hij een bekende verschijning en als gevolg daarvan werd de bevolking vrijer in haar mededelingen, aldus Herman Leenes in 'De Volkskrant.'

Hulpverlening!

Overal vormde de watervoorziening een grote moeilijkheid voor de bevolking. Wie Jaca kent, weet hoe dit land gebonden is aan het water, in de bergen opgevangen en opgezogen door het sponzige wortelcomplex afgevoerd en opgevangen in kanaaltjes, breed-uitlopend over het land, waar iedere sawah haar dijkje heeft, har dammetje en aftap. Van de ene sawah vliedt het water naar de andere en elders vormt het de energiebron voor fabrieken en met licht in de stad. Zonder irrigatiewerken zou Java voor een deel overstroomd zijn; voor een ander deel verdroogd; zonder irrigatie geen rijstbouw — geen welvaart......

Liendje sprak er over met de mensen en maakte hun duidelijk dat zij aan de slag moesten gaan. Duizerd mannen pakten het werk aan en toen van Genoeg Sari tot Kandangan alle clandestiene dammen en waterwegen waren weggehaald, stroomde het water weer tot ver voorbij Benowo. De bevolking was verrukt. Op zekere dag belandde men even voorbij Kandangan tussen een groep extremisten. Liendje, die geen wapen bij zich had, stond op zijn benen te trillen. De bevolking ging echter om hem heen staan en de extremisten vonden het verstandiger naar huis te gaan.

Vlak daarop kwam er een deputatie bij hem van de mensen uit de in Republiekeins gebied gelegen dorpen Djono en Semampir. Zij vroegen hem ook daar te komen helpen met het water en deelden mee, dat deextremisten hem met rust zouden laten.

Weer vertrouwen.

Een bekroning van dit eerste werk volgde op 27 Juni 1946 toen in Bandjansoerian op een dorpfeest de bevolking zich officieel en uit eigen beweging presenteerde aan de bataljonscommandant van II-5 R. I. Het vertrouwen was herwonnen. Een drukke tijd brak aan.

Zowel uit het Noorden als het Zuiden kwamen steeds meer deputatie van de bevolking vragen om hulp bij de vorming van een nieuw bestuur en het oplossen van de plaatselijke moeilijkheden. Inmiddels had ook Binnenlands Bestuur belangstelling voor het werk van Liendje gekregen...... Een hechte samenwerking ontstond.

Er was no geen moeilijkheid Tal van dorpshoofden, bang voor extremistische acties, bleken onbetrouwbaar. Met goedvinden van bevolking werd daarop bepaald de controle in berscheidene kampongs door militaire bestuursambtenaren te doen plaats vinden. Het geheel kreeg nu — 25 Juli 1946 — een officieel karakter. Er ging geen dag meer voorbij of er kwamen nieuwe verzoeken om hulp bij de wederopbouw, onder meer van de kampongs Modjotenga, Katimoho, Toeriredja, Wedoroanom en Beton, maar ook van Tandjoeng, Toeloeng en Pranti. Deze laatste kampongs waren nog volkomen in extremistische handen. Op een vraag of er aan het bezoek gevaren war enverbonden, kreeg men te horen, dat meen geen angst behoefde te koesteren, omdat de extremisten wisten, dat het hier werk gold in het belang van de bevolking. De kampong Pranti vooral stond zeer ongunstig bekend.

„Wij besloten het er maar op te wagen — schreef Liendje later in zijn dagboek. Wij spraken af, dat vijf van de voornaamste inwoners vn Menganti ons naar Pratni zouden brengen. Dit gebeurde en te voet gingen wij dwars door de sawah's naar Pranti Wij schrokken toen wij op korte afstand van Pranti een soldaat met een karabijn onder de arm zagen stan. Spoedig zagen wij meer van deze heren — ze keken ons aan, maar zeiden en deden niets. In de kampong hadden wij een vergadering, waarbij het evtremistisch gedeelte braaf vertegenwoordigd was. Toen wij weggingen hadden wij twee bestuursambtenaren aangesteld. Wij hoorden, dat de kampong verdedigd werd door zeven mitrailleur-stellingen."

Liendje, die officieel alleen opdracht had binnen het demarcatiegebied te werken, was met dit bezoek buiten zijn boekje gegaan. Hij verzweeg het aanvankelijk, maar later waren deze bezoeken niets bijzonders meer.

Invloed van Djokja.

Op een gegeven ogenblik kwamen er van vele vertegenwoordigers in het voorterrein berichten binnen, dat er veel vreemde troepen in het voorterrein waen aangekomen. „Het is beter om nietmeer te komen", zei men, „de soldaten ontzien de bevolking zelfs niet meer en stelen en mishandelen wat zij kunnen'á. De bevolking bleef in die tijd echter berichten doorgeven. Hiermede was wel aangetoond, dat het gros van deze mensen graag met de Nederlanders wilde samenwerken.

Toen de troepenconcentraties in het voorterrein een actie nodig maakten, werd op 23 Augustus 1946 een expeditie gezonden naar Boeloredjo. De extremisten trokken zich terug en toen deze situatie enkele dagen had geduurd, kwamen plotseling van alle kanten deputaties, met meestal de oude dorpshoofden van voor 1941, bij Liendje aan. Velen gaven uiting aan hun spijt, dat de Nederlandse troepen niet verder oprukten.

Op de 4 November 1946 kwam voor de eerste maal de order „Staakt het vuren." Hier heeft de kampongbevolking zelfs het meest van te lijden gehad.

De meeste Republikeinse eenheden waren al lang ontaard in tuchtloze roversbenden. Vooral in de randkampongs waren mishandelingen en brandstichtingen aan de orde van de dag. Met taaie volharding hebben de militaire commandanten zich tegen de terreur verzet. Patrouille o ppatrouille werl uitgestuurd. Wanneer men op de plaats des onheils kwam, zaten de Merdekaroepers achter het denarcatielijntje te grijnzen.

Mooie herinnering.

Liendje werkte door — ook onder de allermoeilijkste omstandigheden. In deze tijd was het ook, dat zijn Javaanse tolk Margono, van de T.R.I. gedeserteerd, in moeilijkheden kwam. Bij een bezoek aan een kampong stond men plotseling tegenover een aantal extremisten. Zij keken Margono akn: „Jij hier......" „Jullie bent dom — zei Margono — ik werk ten minste voor mijn volk." Een anlere maal werd het oude kamponghoofd Patasrih door xetremisten gevangen genomen en voor een krijgsraoad gesleurd. Het ude mannetje scheurde daar zijn hemd open en schreeuwde het uit: „Ik wil eerlijk bekennen, dat ik met de Nederlanders heb samengewerkt, maar het was voor de burgerlijke welzijn van de bevolking.

Schiet me maar dood. Maar voor die tijd zal ik jullie toch vertellen, dat we van de Nederlanders ten minste hulp krijgen, terwijl gij maar schreeuwt en ons in de steek laat......" De Republikeinen lieten hem lopen.

Liendje zat nadenkend voor zich uit, als hij van deze dingen vertelt. Het zijn zijn mooiste herinneringen. Op 15 Februari 1947 kwam Liendje in een onbekenle kampong. Hij vertelde wat hij wilde. De dorpshoofden knikten eens en lieten een nachtverblijf voor hem gereed maken. **Dat was een eis van gastvrijheid.** Over de zaak zelf moesten ze nadenken. Tegen de nacht betrokken drie mannen de wacht voor het kamponghuisje waar Liendje sliep, om hem te beveiligen. Dat was het bewijs, dat de kampongaudsten hadden gekozen. „De Nedelandse ambtenaren, vertelt Liendje, begrijpen niet, dat ik, die niets van taal en adat ken, zo goed met de bevolking overweg kan." Zo heeft Liendje alle vreugden en ellende van dit volk meegemaakt. Hij heeft ze zien feesten en voor hem op de knieën zien vallen, smekend om militaire beveiliging. Kort daarop kwam de Longadjati-overeenkomst tot stand (31 Maart 1947).

Actie Modjokerto.

De feiten zijn elkaar snel opgevolgd.

In de tijd, dat de intimidatie van terreur-benden van Djokja groter en groter werd en Liendje kampong na kampong afging in een buiten zijn gebied om de Republikeinse ambtenaren te herinneren aan de order van Djokja om normaal door te werken, kreeg zijn arbeid nabij Modjokerto een nekslag. In de kali Brantas ligt de Meirip-sluis en i nhet lozings-kanaal de Lenkoongstuwen. Deze twee waterwerken beheersen volkomen de vlakte van Soerabaja en hierop had de extremistische activiteit zich nu gericht.

De sluizen werden opengezet en vernield. Stuwen opengedraaid. Het water donderde met fel'e kracht door te nauwe beddingen. In de vlakte werd de te velde staande rijstplant neergeslagen. Kamponghuisjes donderden in elkaar en schuwe mensen vluchtten met have en goed naar droog gebleven stukken grond 40.000 mensen verkeerden in een noodtoestand. De ellende was volkomen. Onder deze omstandigheden meenden de militaire autoriteiten, dat in het belang van de bevolking tot bezetting van Mojokerto most worden overgegaan.

Men greep naar het hart van het oude vorstenrijk Modjopait, een centrum van cultuur en beschaving. Djokja heeft er zich wild over gemaakt, ondanks het feit, dat de Republiek alle tradities ver van zich had geworpen. Maar de oude beschaving, die men proeft in het Oost-Javaanse, al was het alleen maar aan de donkere klank in stem en kleding, bewaarde de mensen voor excessen zolang er geen terreurgroepen van Djokja of Solo aan het werk waren. In wezen werd op de oude tradities van Modjopait voort geborduurd. Dokter Soekandar, nog geljeerd aan het oude vorstenhuis, werd als regent gekozen; mr. Indra als regent - vertegenwoordiger van Djokja. Op last van de Republiek bleven 3000 ambtenaren hun werk verrichten.

Batavia decreteerde, dat dit Modjokerto de proeftuin van Linggadjati zou worden. De jongens van het infanterie-bataljon werd langzaam aan duidelijk gemaakt, welke belangrijk pacificatiewerk j uist hier verricht moest worden.

Liendje de Brabander ging met nieuwe energie aan het werg. Op 31 Maart 1947 bezocht hij de suikerfabriek Gempolkerap en ging het binnenland i nom zogenaamd naar verloren machine-onderdelen te zoeken. Dit was een goed motief om in een Republikeinse kampong de meningen omtrent Linggadjati te peilen. Officieel was zoiets natuurlk niet toegestaan. I nde kampong aangekomen, vertelde de bevolking van Linggadjati te hebben gehoord. Men begreep echter niet hoe het dan mogelijk was, dat de extremisten steeds doorgingen met nieuwe bomen om te hakken en het plegen van vernielingen.

Laatste avontuur.

Op de terugweg kwam er een inlander hard voorbij lopen. Jujst toen hij deze passeerde, siste hij Liendje toe :„U ligt onder vuur." Liendje hield stil en wenkte de soldaten naderbij te komen.

Ze vertrouwden hem niet en het kwam er op aan jezelf niet bang te tonen.

„Breng me naar de commandant", beval Liendje. Schuchter deden zij het. De commandant van de post fas een sergeant-majoor met een Japans hiterlijk, die er van hield met zijn revolver te spelen. Liendje begreep, dat hij bij de verkeerde was. „Ik wil hier geen verklaring afleggen, beet hij, ik heb uitdrukkelijk naar de commandant gevraagd — ik kom oovr burger-doeleinden." De sergeant-majoor bekeek zijn revolver eens. „Ik ben als vriend gekomen, zei Liendje, en ik ben totaal onbewapend." Toen hebben zij hem naar een hoofdkwartier gebracht, langs allerlei sluippaden een onzekere toekomst tegemoet......

Liendje werd voor een kapitein gebracht.

— **Hoe ben je hier gekomen?**

— **Ik wilde met de bevolking** over Linggadjati spreken.

— Wat is dan je mening over de bezetting van Mojokerto?

Lienje vertelde getroffen te zijn door de zinloze vernielingen aan de bevloeiingswerken, waardoor duizenden mensen dakloos zijn geworden.

Even stilte.

Dan het antwoord van de Republikein: „Deze bijzonderheden over de vernielingen waren mij niet bekend; alles moet te wijten zijn aan de actie van loslopende benden. De TRI had er geen deel aan."

Van dat ogenblik af waren lang, ongedwongen gesprekken mogelijk. Nog interessanter dan de mededeling dat men hier wapens en munitie van de Australische C.P.N. kreeg, was het verzoek om in contact te komen met de commandant van de Nederlandse A-divisie.

Op non-actief.

De bevolking keek de terugkerende Liendje met grote ogen aan: „Kan nu alles weer gewoon worden?" Ze konden niet begrijpen, dat er bij ons geen bommen op de wegen lagen. Het stond van toen af voor mij vast — zegt Liendje — dat er in de hogere functies wel degelijk Republikeinen zijn, waarmee te praten valt.

Verwondert het nog, dat deze Liendje, toentertijd uit handen van generaal Doorman een Nederlandse vlag ten geschenke kreeg? Die vlag wappert nog op het buitenhuisje van Patjet..., alhoewel er sedert die laatste tocht het binnenland in, niets meer bereikt kon worden. Ik heb Liendje beloofd er niet veel over te zullen schrijven, evenmin als ik veel woorden vuil zal maken aan de grote Republikeinse aanvallen op Modjokerto, de proeftuin. Een enkele uitlating diene slechts om de situatie te verklaren. Toen Liendje na lang stilzitten toevallig een ontmoeting had met Mr. Indra, de Djokjaman, die na de politionele actie officieel werd afgezet, vroeg deze hem naar de reden van zijn lang wegblijven. „Ach, aarzelde Liendje (je legt niet graag een schande van eigen vaderland bloot), ik had ander werk...... Beiden keken voor zich uit. Dan Mr. Indra: „Ik begrijp het al: gij hadt dezelfde moeilijkheden als ik — velen begrijpen ons werk niet......"

Wanneer men bij Dr. Soekarno of Mr. Indra binnenloopt, vindt men er grote portretten van Soekarno; men vindt er de Republikeinse vlag. Met deze mensen is het grote werk van Modjokerto, waarvoor Liendje indertijd in het voorterrein de grondslagen had gelegd, begonnen. Wanneer men bij overste Th. G. F. Keuning binnenloopt, vindt men er een groot portret van koningin Wilhelmina. Van zijn hoofdkwartier waait de Nederlandse driekleur. Deze overste Keuning, in Nederland verzekeringsagent in een kleine gemeente, heeft de proeftuin van Linggadjati opgekweekt.

Uit een korte opsomming moge blijken, wat uit onderlinge vriendschapsbanden is geboren. Op eigen initiatief van de Republikeinen heeft de Chef Waterwezen de waterleidingen hersteld. De Nederlanders hielden in het belang van de bevolking het Republikeinse geld op peil. Er kwam een trein te rijden tussen Modjokerto en Soerabaia. Later kwamen ambtenaren van Staatsspoor om de dienst over te nemen. Neen, hebben de militairen gezegd, dat gaat zo maar niet. Zoals het nu gaat, verlopen de zaken vlot. Er was geen visaanvoer van buiten, zodat de bevolking zeer eenzijdig werd gevoed. De Republikeinen legden daarop visvijvers aan en kregen van de Nederlanders toestemming en vervoer om naar Madoera te gaan om naar visbroed te halen. Dat de Republikeinen op Madoera hun collega's begroetten met een „Jullie zijn saboteurs — van ons geen visbroed", is een andere zaak.

Mr. Indra ging persoonlijk over de demarcatielijn om te proberen de grensincidenten te doen ophouden. Er kwam een delegatie van Republikeinse officieren en tijdens een onderhoud met de onzen bleek, dat zij nog geen kaarten van Djokja hadden ontvangen, waarop de demarcatielijn was aangegeven. De Nederlanders hebben daarop nieuwe kaarten gegeven en gingen in op het voorstel om gedurende twee weken niet te patrouilleren in het grensgebied. De Republikeinse commandant zou dan op een bergpaardje zelf al zijn voorposten gaan bezoeken en nieuwe instructies geven. Na twee weken kregen onze soldaten bij de eerste de beste patrouillegang de volle laag. Er beek weer eens uit, dat de TRI, ondanks goede wil, de talloze benden niet in de hand had. De samenwerking in Modjokerto was er niet minder goed om.

Politionele actie.

Op 21 Juli kwam het begin van de politionele actie. „Goddank geen bevel ook in de sector Modjokerto op te rukken". Het was een kleine moeite de Republikeinse bestuursambtenaren persoonlijk van de gewijzigde omstandigheden op de hoogte te stellen. Op een gemeenschappelijke vergadering werd besloten, dat de militaire commandant een proclamatie zou uitvaardigen, opdat de bevolking niet de dupe zou worden van valse voorspiegelingen van geinfiltreerde elementen. Dat pamflet werd gedrukt op een Republikeinse drukkerij. Groot was de verrassing, toen bij aflevering van het drukwerk bleek, dat men voor de pamfletten oranje-papier had gebruikt.

Het is niet onbegrijpelijk meer, de overste Keuning, voor dit Modjokerto zal vechten tot het laatste. „Ik beschouw dit als mijn levenswerk", vertelde hij mij. En ik weet nu hoe het hem ergert, dat onverantwoordelijke elementen nu weer ergens boven Modjokerto een dijk hebben doorgestoken, waarvan in de naderende regentijd de ellende zal blijken — evengoed als hij witgloeiend wordt wanneer een ambtenaar van Batavia bij vergissing weer eens geen rekening houdt met de bijzondere status van Modjokerto en de meest dwaze orders doorgeeft.

Achteraf mag ook wel gezegd, dat de Nederlanders een oogje dicht deden bij de feestviering ter gelegenheid van het tweejarig bestaan van de Republiek en de tact hadden een dag voor D-day te gaan zeggen, dat het rood-wit morgen niet in de mast mocht. Waarom de vernedering van het vlag-neerhalen, wanneer het niet nodig is?

Staakt het vuren.

In de nacht van 4 op 5 Augustus werd het bevel „Staakt het vuren" gegeven. Men keek elkaar veelbetekenend aan: Had Modjokerto de beproeving doorstaan? Daarop volgden bittere feiten. Dr. Soekandar werd door Djokja ontslagen. Dr. Soekandar, de man, die tegen elke verdachtmaking in een paar dagen geleden in een Djombangse krant een advertentie liet zetten: „Als iemand het beter kan dan ik, gelieve hij te solliciteren bij het ministerie van Binnenlandse Zaken te Djokjakarta". De gehele Republikeinse gemeenschap van Modjokerto diende tegen dit ontslag een protest in. Op 23 Augustus volgde ook het ontslag van Mr. Indra — onder protest. Moentalib, een schrijvertje van het passarwezen, thans tot regent benoemd, stuurde van achter de veilige democratielijn de nota van Djokja door: 1. Niet meer samenwerken; 2. Geen Nederlands geld aanvaarden; 3. Geen Recomba niet erkennen. Dat alles in strijd met een vorige, na de politionele actie, door Djokja gegeven order, dat de status van Modjokerto, wat de samenwerking met de Nederlanders betreft, zou moeten worden gehandhaafd. Dit alles is tekenend voor de strijd, die Djokja in eigen boezem te voeren heeft.

Niettemin bracht het laatste bevel de nodige verwarring onder de Republikeinse ambtenaren. De Republikeinen kwamen in vergadering bijeen en werden aanvankelijk gedwongen de stembriefjes met hun naam te ondertekenen. De opdrachten werden zonder één stem tegen geaccepteerd. Op 27 Augustus volgde een tweede vergadering. De Nederlanders hadden aangedrongen op geheime stemming; unaniem werd ditmaal de nota van Djokja in het belang van de bevolking afgewezen. Wat was voor de militairen gemakkelijker geweest dan deze Republikeinen gevangen te zetten? De gelegenheid echter het conflict in eigen boezem op te lossen, heeft haar effect niet gemist.

De victorie?

Zoals het in het groot ging, zo ging het in het klein. „Het is een quaestie van even je verstand gebruiken", zegt overste Keuning. Dezer dagen werd nabij Modjokerto een brug opgeblazen. De bevolking van de nabij gelegen kampong, lie zelfs verzuimd had de Nederlandse militairen van het gebeuren op de hoogte te brengen, kon verantwoordelijk worden gesteld. Het was een koud kunstje de bevolking te straffen of te laten werken aan de herstelling. De commandant volgde deze methode niet. Hij legde het geval alleen voor aan de Republikeinse ambtenaren. Enkele dagen later kwam een deputatie van de betreffende kampong ƒ 700.— aanbieden. De commandant dacht er over na en sprak: „Houd dat geld. Wanneer de extremisten nu weer een bom willen plaatsen, dan kopen jullie het projectiel op."

Gisteren bracht de bevolking één bom. De overste piekert opnieuw: Nu zijn die arme donders ƒ 700 kwijt. Hij slaat me op de schouders. „Geeft niks", zegt ie, „van de week verliezen we doodgewoon in die buurt een zakje textiel". Zo is ie — de overste.

Wat zegt u van de soldaten? Deze week moesten zij huiszoeking doen in een kampong. Onderweg sneuvelden er enkelen, door dat vervoekte rood-wit. Maar in de kamponghuisjes hebben de jongens Soekarno en Republikeinse vlaggen laten hangen. Dat vraagt discipline. Achteraf kwamen de Republikeinen bedanken voor decorrecte behandeling. Zo zijn ze — die jongens.

In deze dagen gebeuren er weer opmerkelijke dingen in Modjokerto. De algemene toestand wordt rustiger. De aanwezigheid van de consuls mist toch haar invloed niet. Er is nog iets anders. „Er zijn ook nog goede mensen in Djokja", wordt op het ogenblik met veel nadruk in het Modjokertose verteld. Het verhaaltje heeft betekenis, want onofficieel bestaat er nog steeds contact met Djokja. „We verwachten nieuwe ministers in het cabinet". Van de week was er een radiotoespraak van Soedirman: „Er is nog een compromis mogelijk mits......" Weet wat het voor deze mensen betekent hun gezicht te willen redden. De Australische militaire waarnemers spraken een lange tijd met Mr. Indra. „Wanneer de Republiek vijf van deze mensen had gehad, meendenzij, waren er geen vijandelijkheden geweest." Zou het toch nog eens zo zijn, dat van Modjokerto uit, de proeftuin — ondanks alle weerstrevende krachten aan twee kanten — opgebouwd door Liendje, de onderbaas van Philips en Keuning, de verzekeringsagent, de victorie begon? Spijtig genoeg zijn de Liendjes en Keunings en de Mr. Indra's niet dik gezaaid.